

Časopis Laissez Faire přeje Lichtenštejnsku hodně sil ve sporu s německou vládou

Německá vláda zaplatila z peněz daňových poplatníků 4,2 miliony euro (110 milionů korun) informátorovi tajné služby BND, který ukradl v roce 2002 seznam klientů lichtenštejnské banky LGT Treuhand. Na základě ukradených bankovních dat začala vláda kancléřky Angely Merkelové stíhat své občany, kteří v lichtenštejnské bance měli investice v nadačních fondech založených podle lichtenštejnského práva. Prvním zatčeným byl 14. února 2008 šéf Deutsche Post pan Klaus Zumwinkel. Obvinění: investice do lichtenštejnského nadačního fondu s cílem vyhnout se německým daním z úroků z bankovních vkladů.

Lichtenštejnsko, které není členem Evropské unie a které uvaluje jen minimální daně, bývalo vždy cílovou destinací pro úspory mnoha německých občanů, kterým vláda zdaňuje úroky sazbou až 42 %. Od roku 2006 se Lichtenštejnsko na nátlak EU zavázalo zdaňovat vklady občanů zemí EU v lichtenštejnských bankách srážkovou daní ve výši 15 % (35 % od roku 2011, viz LF 10/2004) a výnos odesílat vládě země, již je vkladatel občanem. Výměnou za to prodloužila Evropská unie Lichtenštejnsku dohodu o volném obchodu.

Mnoho německých občanů následně transformovalo své vklady v lichtenštejnských bankách, do tzv. nadačních fondů. Nadační fondy představují bankovní ino-

text a foto: pm

vaci, která umožňuje nepodléhat pravidlům pro odvádění srážkové daně zpět nenasytné německé vládě. Jako aktiva právnických osob nepodléhají výnosy nadačních fondů v Lichtenštejnsku srážkové dani vynucené Evropskou unií. Minimální vklad do nadačního fondu podle lichtenštejnského práva činí 30 tisíc švýcarských franků a prostředky se obvykle využívají na hrazení školného pro děti, na penze a mnoho dalších účelů.

Vzdá se Lichtenštejnsko?

Zatímco německé právo staví daňový únik trestní sazbou prakticky na roveň vraždy, v Lichtenštejnsku daňový únik není trestný čin. Zatímco německá vláda ocenila krádež dat částkou 4,2 miliony euro, v Lichtenštejnsku je krádež trestný čin. Zloděj dat, informátor německé vlády, je v Lichtenštejnsku stíhán pro trestný čin krádeže.

Akce německé tajné služby poškodila Lichtenštejnsko jakož i akcionáře banky, kterým je lichtenštejnský kníže. Lichtenštejnsko se ale nehodlá německému tlaku podvolit.

Plánuje žalovat Německo u mezinárodních arbitrážních soudů. Na mimořádném zasedání lichtenštejnského parlamentu 21. února 2008 princ Alois uvedl: „Zvláště nyní v době, kdy ostatní státy stále více útočí na soukromí vlastních občanů – a neváhají dokonce platit miliony za kradené údaje – je potřeba ještě více chránit soukromí občanů.“

Lichtenštejnsko se nevzdá. Nejenže má v úmyslu posílit ochranu klientů bank, ale chystá k nelibosti německé vlády zásadní reformu daně z příjmu fyzických osob. Již dříve princ Alois podpořil zavedení rovné daně v Lichtenštejnsku. Rovnou daň podporuje i Aloisův otec kníže Hans-Adam II. von und zu Liechtenstein, který v rozhovoru pro deník Liechtensteiner Vaterland 14.2.2006 uvedl: „Rovná daň představuje zjednodušení daní a zvýšení daňové spravedlnosti, které lze jediné uvítat“.

Lichtenštejnsku lze popřít hodně sil a vytrvalosti v nesnadném boji s velkým státem, který útočí na jeho suverenitu.

Uvnitř čísla:

Alois von Liechtenstein:

Lichtenštejnsko požaduje, aby bylo respektováno jako suverénní stát

Regulační postřehy Mojmíra Hampla:

○ soutěži na politickém trhu

Petr Mach:

Žárovkový komunismus

Prohlášení jeho výsosti prince Aloise Lichtenštejnského na tiskové konferenci 19. 2. 2008

Lichtenštejnsko požaduje, aby bylo respektováno jako suverénní stát

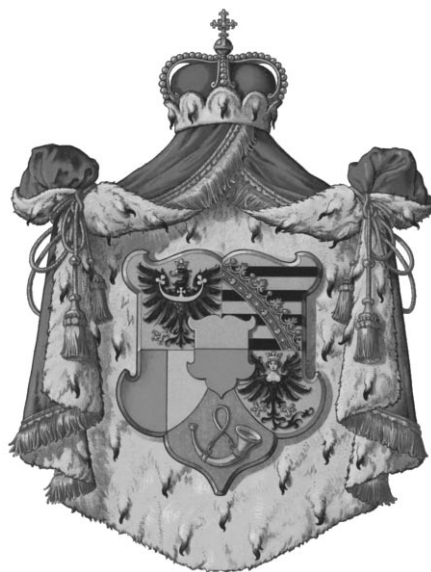
V souvislosti s vyšetřováním německých daňových úřadů byla publikováno řada kritických komentářů týkajících se Lichtenštejnského knížectví a banky LGT. Na základě vyhodnocení informací z Německa a na základě našeho vlastního šetření, bych rád prohlásil následující:

Rozhodně odmítáme metody používané německou vládou a jejími úřady. Jsou-li zprávy v médiích pravdivé, pak německý ministr financí a další veřejní činitelé zaplatili několik milionů eur osobě obviněné ze zločinu výměnou za ukradená data. Jak za chvíli vysvětlí místopředseda vlády a ministr spravedlnosti Dr. Klaus Tschütscher, takové metody by v Lichtenštejnsku byly naprosto nemyšlitelné a nezákonné. V Lichtenštejnsku není možné, aby fiskální zájmy přebily principy právního státu.

Lichtenštejnsko staví svoji státní filosofii na důvěře, již chová vůči svým občanům. V lichtenštejnské ústavě má ochrana soukromí vysokou hodnotu. Jedním z aspektů této ochrany je bankovní tajemství. V zásadě předpokládáme, že občané dodržují platné zákony. Tato elementární důvěra v občany se vždy v minulosti ukázala na místě. Tuto důvěru chováme v zásadě i vůči našim zahraničním klientům. Současně jsme v Lichtenštejnsku přijali v uplynulých letech řadu opatření odpovídajících mezinárodním standardům, aby Lichtenštejnsko bylo i nadále solidním finančním centrem.

- Posílili jsme policii, Úřad státního zástupce a soudy o mezinárodně uznávané specialisty
- Zřídili jsme Komisi pro finanční trh
- Zřídili jsme Odbor pro finanční zpravodajství (Financial Intelligence Unit), a to dříve než Německo a naše nová instituce dokonce působila v roli patrona při zřizování obdobné instituce v Německu
- Jako člen Evropského hospodářského prostoru jsme převzali regulační standardy Evropské unie
- Od roku 2007 poskytujeme vzájemnou právní pomoc v případech podvodů týkajících se daně s přidané hodnoty

- Naše jednání před podpisem Evropskou unií iniciované Dohody proti podvodům bylo po celou dobu velmi konstruktivní

Nemůžeme ovšem a rozhodně nebudeme budovat přeregulovaný kontrolní systém. Špiclování občanů je v Lichtenštejnsku nemyšlitelné, a natož za hranicemi země. Dovolte, abych citoval německého ministra financí: „Primárním problémem nejsou příležitosti v Lichtenštejnsku. Problémem jsou kriminální choutky k únikům u německých daňových poplatníků.“ Toto hodnocení sdílíme.

Jsme rovněž zklamáni tím, že německá vláda zjevně zahájila rozsáhlou mediální kampaň proti Lichtenštejnsku přesně ve chvíli, kdy se nacházíme v závěrečné fázi jednání Dohody proti podvodům s Evropskou unií. Německá vláda zřejmě stále nepochopila jak jednat se zeměmi, které mají přímou demokracii. I dobrý výsledek vyjednávání bude nyní mnohem složitější v Lichtenštejnsku prosadit.

V souvislosti s výše popsány metodami si klademe následující otázky:

1. Může stát porušit zákony jiného spřáteleného státu a pravděpodobně i své vlastní zákony pro to, aby získal bankovní data?

2. Může stát veřejně obvinít své občany a ničit jejich pověst před tím, než je podezření potvrzeno nezávislým soudem?

3. Od kdy mají němečtí občané zakázáno vkládat své prostředky do nadačních fondů? Žádný takový zákaz v německém právním řádu neexistuje.

4. My jsme malá země závislá na přátelských sousedských vztazích. Současně jsme ale suverénní stát a – jak doufáme – nežijeme v době, kdy právo netvoří mezinárodní dohody a právo, nýbrž moc silnějšího. Německo by rádo znovu hrálo vůdčí roli v Evropě, která zastává základní principy demokratického právního státu. Jsou opravdu metody uplatňované vůči jednomu z nejmenších států Evropy kompatibilní se základními principy demokratického právního státu?

Navzdory nebo možná právě kvůli sporným metodám používaným v Německu zažije pravděpodobně Lichtenštejnsko a LGT Bank vlnu solidarity.

Na závěr bych chtěl poznamenat, že Německo sotva dokáže vyřešit problém, který má se svými daňovými poplatníky, jednoduše tím, že zaútočí na Lichtenštejnsko. Jak včera uvedla německá média, podle nedávné mezinárodní studie je německý daňový systém nejhorší na světě – lepší má i Haiti. Německo by udělalo lépe, kdyby své daňové příjmy použilo na zlepšení vlastního daňového systému než k nakoupení ukradených dat, jejichž legální použití coby důkazu je pochybné. Jak ukázala další studie, čím je stát demokratičtější a přátelštější vůči svým občanům, tím méně má problémů se svými daňovými poplatníky.

Jako hlava státu Lichtenštejnského knížectví jsem hluboce znepokojen nedávným vývojem. Zvážíme další právní kroky s cílem chránit práva našich občanů, jakož i práva investorů z ostatních zemí, kteří nám důvěřují, před vyšetřovacími metodami, které jsou v Lichtenštejnsku nezákonné. O dalších krocích vás budeme v nejbližších dnech informovat.

Zdroj: www.fuerstenhaus.li
překlad pm

O soutěži na politickém trhu

Tu paralelu si nenechám uniknout. Málokdy je totiž tak snadné poukázat na nesmyslnost některé regulace tak přímočaře a srozumitelně jako v tomto případě. Stačí jen přijmout jednoduchý a snad poměrně široce sdílený předpoklad, že *politika* je také jen a pouze *trh*, a to trh myšlenek, idejí, konceptů, světónázorů. Trh, jehož hráči na nabídkové straně – politici – se též snaží maximalizovat svůj užitek, tedy podíl na moci jako nástroji pro realizaci svých myšlenek (ony myšlenky mohou být nepochybně jak vznešené, tak i podlé, to ve výkladu nehraje roli). Voliči jako poptávající se ve volbách svými hlasy snaží též o maximalizaci svého užitku obdobně jako spotřebitelé, kteří hlasují svými peněženkami. Potud standard.

A nyní si představme, že by existoval zákon, který by stanovil maximální strop pro procento hlasů, které jednotlivá politická strana smí ve volbách získat. Řekněme, že by zákon stanovil, že žádná strana nesmí získat více než 25% hlasů a to ani tehdy, pokud by dané straně více hlasů chtěli lidé dobrovolně dát. Pokud by strana získala ve volbách hlasů více, než smí, měla by několik možností. Buď by musela část hlasů získaných nad zákonem povolený limit věnovat ostatním politickým stranám. Nebo by se musela sama rozdělit na několik menších stran, které by byly přinuceny napříště nespoluupracovat, ale bojovat proti sobě. Případně by musela projít zdlouhavou mnohaměsíční procedurou na národní i nadnárodní úrovni, během níž by k tomu speciálně zřízený národní a nadnárodní úřad milostivě posoudil, zda si politická strana přece jen nemůže část hlasů „nad limit“ za určitých podmínek ponechat a díky nim zvýšit své zastoupení v daném zastupitelském sboru.

Stejný úřad by posuzoval možnost sloučování stran. Kdyby hrozilo, že sloučením stran vznikne subjekt, který by mohl získat ve volbách více než povolené procento hlasů, úřad by vznik takovéto koalice zakázal. Obdobně by tento úřad povoloval vznik jakékoli povolební koalice, tedy sčí-

tání „tržních podílů“ jednotlivých stran ve volbách, které se rozhodly spolupracovat ve vládě. Úřad by umožňoval či zakazoval vznik takovýchto koalic podle své úvahy, zda daná koalice může či nemůže ohrozit volnou politickou soutěž.

Že vám to připadá naprosto neuvěřitelné? Pak si ovšem uvědomte, že na každém běžném trhu produktů nebo služeb všechny tyto absurdity standardně fungují. Zákon, který vše uvedené umožňuje, se jmenuje zákon ochraně hospodářské soutěže a úřad stejného jména (na úrovni EU je jeho zrcadlem direktorát pro soutěž) je právě tím orgánem, který vydává podobná rozhodnutí o nemožnosti spojení soutěžitelů, nutnosti jejich rozdělení či zákazu získat vyšší podíl na relevantním trhu apod. V případě politiky bychom tedy při respektování logiky mé paralely mohli jen trochu změnit názvosloví. Stačí vytvořit „zákon o ochraně politické soutěže“ a k tomu „Úřad pro ochranu politické soutěže“ a máme v politice stejně podivuhodné uspořádání jaké již existuje na všech trzích.

Malá odbočka: už několikrát jsem zaznamenal, že když svobodomyšlný člověk poukáže na absurditu regulace v určité oblasti tím, že se na ni podívá očima jiné oblasti, kde bez oné regulace v klidu existujeme, dosáhne nechtěně opaku. Upozorní laxního socialistu na místo, kde regulace zatím nebyla a on ji i v této doposud svobodné oblasti naopak nově navrhne. Tento časopis například psal o tom, že pokud chceme z důvodu ochrany pasivních kuřáků zakazovat kouření v restauracích, měli bychom primárně zakázat kouření v domácnostech. Měla to být nadsázka, ale ve světě už socialisté právě takové normy chystají. Mnozí argumentovali tím, že rovná daň nám odjakživa nevedí u právnických osob, proč by tedy měla vadit u fyzických. A hle, socialisté už přispěchali s návrhem na progresivní zdanění korporací. Pro sociální inženýry všeho druhu tedy zdůrazním, že výše uvedeným textem neříkám, že máme zřízovat úřad pro

ochranu *politické* soutěže. Naopak. Máme se hluboce zamyslet nad tím, zda to, co je těžko odůvodnitelné v politice, není stejně obtížně odůvodnitelné na jakémkoli trhu.

Pokud lidé chtějí dát straně 40% nebo 55%, pak by žádný zákon neměl zapovědět voličům takto svobodně hlasovat. Všichni snad rozumíme rozdíl mezi tím, získá-li libovolná strana dominantní postavení v opakující se soutěži, tedy ve svobodných volbách, oproti situaci, kdy jej získá díky zákonem definované klauzuli o „vedoucí úloze“ dané strany. Tím více, nikoli tím méně to ale platí pro trh s jakýmkoli produktem či službou. Pokud firmy získávají dominantní postavení proto, že lidé dobrovolně kupují jejich produkty, je to v pořádku a žádný zákon by to neměl regulovat a omezovat. Zavrženíhodný není ten, kdo má dominantní postavení, ale pouze ten, kdo jej získal nikoli z vůle spotřebitelů či voličů, ale vynuceně z vůle zákona či státní moci a ze stejné vůle je ve svém dominantním postavení udržován, přičemž ostatním je znemožněno s ním soutěžit.

No a vidíte, přitom stále mnozí věří ordoliberalní iluzi, že ten, kdo jako jediný může vytvářet a udržovat při životě efektivní monopoly, tedy stát, je zároveň tím, kdo má v roli „strážce trhu“ svobodnou soutěž garantovat. Smutným stavem světa však je, že za pravděpodobnější v tuto chvíli považují spíše vznik „antimonopolního úřadu pro politickou soutěž“ než zrušení toho stávajícího.

Mojmír Hampl
(mojmir.hampl@cnb.cz)
viceguvernér ČNB,
je členem redakční rady LF.

Laissez-Faire, měsíčník pro svobodu jednotlivce. Čte se [lese-fér]. Vydává: občanské sdružení Laissez Faire. Adresa: Bozděchova 8, 150 00 Praha 5. Tel.: 603 228 753, mach@cepín.cz. Redakční rada: Petr Mach, Tomáš Jirsa, Jaroslav Bachora, Mojmír Hampl. Internetový archiv: www.petrmach.cz. Číslo účtu: 1011153517/5500. Náměty, články, reakce, zájem o předplatné, zájem o inzerci uvádějte na výše uvedený kontakt. Registrace MK 8183. ISSN 1212-8597

Předplatné na rok 2008

Předplatné na rok 2007 uhradte bankovním převodem na účet č. 1011153517/5500.

Předplatné činí 100 Kč.

Pokud na účet Laissez Faire pošlete větší částku, bude plně využita k vyššímu nákladu, který bude distribuován na vysokých školách, bude to Vaše podpora našemu společnému úsilí o svobodnější společnost. Kontaktujte nás na tel. či email uvedený v tiráži.

Žárovkový komunismus

PETR MACH

Kubánský vůdce Fidel Castro nedávno oznámil, že Kuba jako první na světě nahradila žárovky úspornými zářivkami. Jak uvedl v oficiálním listě Ústředního výboru Komunistické strany Kuby, „Každá země, bohatá i chudá, může ušetřit mnoho dolarů a energie jednoduše tím, že vymění běžné žárovky za fluorescenční zářivky. Kuba toto nyní udělala v každé domácnosti.“ (Granma 29/3/2007). Ústřední plánovací komise spočítala, že je to národohospodářsky výhodné.

Se stejným návrhem přichází nyní i Evropská unie. I její ústřední plánovací Komise spočítala, že je to celoevropsky výhodné. Podle chystané směrnice by si lidé na území EU měli do roku 2015 vyměnit klasické žárovky za zářivky.

Návrh komise má podporu v zájmové skupině výrobců zářivek. Firmy OSRAM, Philips a General Electric založily Federaci evropských výrobců svítidel s kanceláří poblíž sídla Evropské komise a navrhují zákaz prodeje 100wattových žárovek od roku 2009. Chtějí, aby si 500 milionů Evropanů od nich muselo nakoupit 2,1 miliardy fluorescenčních zářivek za 1 bilion korun. Komisař EU pro energetiku Andris Piebalgs návrh lobbistické skupiny výrobců svítidel formálně uvítal (což v žargonu tiskových prohlášení EU značí, že jej již začal přepisovat do podoby směrnice), Komise si jen prý vyhrazuje právo přijmout ještě přísnější termíny.

Rozumný stát, nerozumný občan?

Mnoho lidí si zářivky kupuje místo žárovek dobrovolně. Když totiž zářivky skutečně vydrží deklarovanou dobu životnosti, mohou i přes podstatně vyšší pořizovací cenu vyjít díky nižším provozním nákladům celkově výhodněji.

Drtivá většina lidí ale stále dává přednost klasickým žárovkám. Mnoho lidí totiž nevěří deklarované životnosti, mnohým vadí bledá barva světla. Jinými slovy, miliony lidí hodnotí subjektivně svůj vlastní užitek a volí klasickou žárovku. Mnoho lidí také uvažuje v perspektivě: Proč si nyní kupovat drahou zářivku, která vydrží 3 roky, když možná za rok budou na trhu dostatečně svítící diody za polovinu ceny? Centrální zákaz je založen na kolektivistickém pojetí, podle kterého centrální plánovač zná lépe užitek všech lidí než jak si jej hodnotí miliony jednotlivců.

Kubánský vůdce musel lidem žárovky zakázat a výměnu nařídit. Ke stejnému kroku je nyní odhodlána Evropská unie. Možná jsou zářivky fakt výhodnější. Ale jestli tomu tak opravdu je, nechme to na lidech, aby v pravý čas staré dobré žárovky sami zavrhl.

Co je ekologičtější?

Když vyhodíme nefunkční zářivku, vypustíme rtuť, argon, baryum a stroncium. Když

vyhodíme prasklou žárovku, „vypustíme“ vakuum. Zářivky – na rozdíl od žárovek – představují velmi neekologický odpad, slušný člověk by je ani neměl házet jen tak do popelnice.

Hlavní výhodou zářivek oproti žárovkám má být úspora energie. Zářivky nepochybně spoří provozní energii, ale o to více energie se spotřebuje při jejich výrobě. I proto jsou desetkrát dražší. Kromě toho, zářivky téměř neemitují teplo, takže v zimě je třeba více topit v budově se zářivkami než v budově se žárovkami.

Komisař Andris Piebalgs si od návrhu nicméně slibuje celoevropské snížení spotřeby elektřiny o 60 TWh a snížení emisí kyslíčnicku uhličitého, které podle EU způsobují globální oteplování, o 23 milionů tun ročně. Evropská unie se tak chce přiblížit alespoň o kousek k politickému závazku snížení spotřeby energie o 20% do roku 2020. Co na tom, že se

bude muset použít více energie na výrobu zářivek. OSRAM i Philips vyrobí zářivky jistě za hranicemi EU a Evropská unie tak bude moci plnit své kvóty na spotřebu energie.

Nutit neefektivní technologii shora má ještě jedno vážné nebezpečí. Uměle se podpoří jedna technologie, která ale možná není nejperspektivnější. Kdyby se vývoj ponechal na trhu a na rozhodování milionů lidí, mohly by ve svobodné soutěži soupeřit o přízeň spotřebitelů klasické žárovky se zářivkami. S nimi by se mohly utkávat svítící diody (LED) a další technologie, které se třeba teprve objeví. Upřednostnění jedné (podle Evropské vládnoucích byrokratů perspektivní) technologie dusí vývoj technologií ještě vyspělejších. Uměle podporování technologií shora proto vždy brzdi technologický vývoj. Nařízení a diktát ničí konkurenci a vedou k zaostávání.

Co dělat?

Síla zájmových skupin a mašinérie byrokracie Evropské unie je nezadržitelná. Oni skutečně mají tu moc půl miliardy lidí zakázat žárovky. Pak už se budou žárovky jen pašovat z Ukrajiny. Zatím si můžeme jít nakoupit kartony žárovek do zásoby.

Nakladatelství C. H. BECK

ZDENĚK TOMAŠ A KOL.

Hospodářská politika

1900 – 2007

B5, brožované, 278 s., obj. č. EU 44, ISBN 978-80-7400-002-7

- Světové trendy v hospodářské politice (např. zlatý věk, Velká deprese, krize 70. let)
- Spojené státy americké (např. New Deal, New Economics, reaganomika)
- Velká Británie (např. keynesiánská etapa, thatcherismus, New Labor)
- Německo (např. od Versailles k Hitlerovi, sjednocení Německa)
- Francie (např. levicový obrat a turbulence 80. let)
- Švédsko (např. krize švédského modelu, vývoj po roce 2000)
- Japonsko (např. úloha Japonska v regionu)

Publikace lze objednat s 5% slevou v e-shopu na adrese www.beck.cz, nebo písemně na adrese: Nakladatelství C. H. Beck, Řeznická 17, 110 00 Praha 1
tel.: 225 993 959, fax: 225 993 920, e-mail: beck@beck.cz